

Sygn. akt III AUa 849/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 stycznia 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSA Marek Żurecki (spr.)
Sędziowie	SSA Zbigniew Gwizdak SSA Antonina Grymel
Protokolant	Beata Gandyk

po rozpoznaniu w dniu 10 stycznia 2013r. w Katowicach

sprawy z odwołania Z. Z. (Z. Z.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

o emeryturę

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w Częstochowie z dnia 24 lutego 2012r. sygn. akt IV U 1134/11

zmienia zaskarżony wyrok i oddala odwołanie.

/-/SSA Z. Gwizdak /-/SSA M. Żurecki /-/SSA A. Grymel

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt III AUa 849/12

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. decyzją z dnia 24 maja 2011 roku odmówił Z. Z. prawa do emerytury określonej w art.184 w zw. z art.32 ustawy z dnia 17.12.1998 roku o emeryturach i rentach z FUS na wniosek ubezpieczonej

z dnia 12.04.2011 roku po stwierdzeniu, że wnioskodawczyni (ur. (...)) posiadając na dzień 1.01.1999 roku ponad 20 lat okresów składkowych i nieskładkowych nie udowodniła co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Organ rentowy wbrew świadectwom pracy w warunkach szczególnych wydanym przez Zakłady (...) uznał, że ubezpieczona będąc zatrudniona w okresach:

- od 13.12.1976 roku do 8.10.1981 roku na stanowisku laboranta,

- od 10.10.1983 roku do 15.10.1990 roku na stanowisku laboranta ochrony środowiska,

- od 15.11.1994 roku do 28.02.1997 roku jako laborant chemiczny,

i od 3.03.1997 roku do 31.12.1998 roku jako operator spektrometru,

nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach określonej w poz.24 działu XIV wykazu A i w poz.6 pkt 1 działu XII wykazu A jako załącznika do zarządzenia nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30.03.1983 roku w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach w resorcie hutnictwa i przemysłu maszynowego.

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Częstochowie wyrokiem z dnia 24 lutego 2012 roku zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał ubezpieczonej prawo do emerytury od dnia 2 kwietnia 2011 roku.

Sąd ustalił, że ubezpieczona w spornych okresach zatrudnienia w (...) Zakładach (...) a następnie od 1997 roku w Zakładach (...) stale i w pełnym wymiarze czasu przebywała w halach produkcyjnych, gdzie dokonywała pomiaru poziomu zapylenia, hałasu, pobierała próby chemiczne, które następnie diagnozowała w laboratorium zakładowym pod względem jakości i oceny przekroczenia norm.

W ocenie Sądu zebrany materiał dowodowy w postaci zeznań świadków - współpracowników ubezpieczonej w spornych okresach, wyjaśnień ubezpieczonej oraz akt osobowych skarżącej pozwalał na przyjęcie, że ubezpieczona jako laborant, laborant ochrony środowiska i laborant chemiczny wykonywała prace wymienione w poz.6 działu XII i w poz.24 działu XIV wykazu A jako załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Ponadto ubezpieczona, jako operator spektrometru od 3.03.1997 roku do 19.12.2011 roku, dokonując kontroli jakości produktów chemicznych również wykonywała czynności wymienione w poz.24 działu XIV wykazu A do powołanego rozporządzenia Rady Ministrów.

W związku z tym Sąd uznał, że ubezpieczona spełniła łączne przesłanki do nabycia spornego świadczenia.

W apelacji od wyroku organ rentowy zarzucił rozstrzygnięciu Sądu naruszenie przepisów prawa procesowego poprzez błędną ocenę materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie i ustalenie, że ubezpieczona stale i w pełnym wymiarze czasu wykonywała prace w warunkach szczególnych na stanowisku laboranta, co stanowi warunek przyznania prawa do emerytury na podstawie art.184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2009r. nr 153, poz.1227 ze zm.), podczas gdy materiał dowodowy zgromadzony w sprawie nie daje podstaw dla podjęcia takiego rozstrzygnięcia.

Wskazując na podane zarzuty apelacji wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania ubezpieczonej oraz o zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu środka odwoławczego apelujący podnosił, że z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie wynika, że ubezpieczona nie pracowała stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach szczególnych, tj. nie wykonywała swoich czynności wyłącznie w ramach hal produkcyjnych, przy stanowiskach pracy w warunkach szczególnych. Sąd nie podał w uzasadnieniu wyroku, przy jakich stanowiskach pracy ubezpieczona pobierała próbki do badania laboratoryjnego, tj. w sąsiedztwie jakich stanowisk pracy wykonywała pomiary. Gdyby jednak przyjąć, że

wszystkie stanowiska pracy na halach produkcyjnych, gdzie były pobierane próbki, generowały szkodliwe substancje i każda praca w ich bliskości odbywała się w warunkach szczególnych, to ubezpieczona nie przebywała w tych warunkach stale, tj. w pełnym wymiarze czasu pracy. Jak zeznała świadek Z. B. - wyjście po próbki trwało od 4 do 5 godzin. Pozostali świadkowie i ubezpieczona potwierdzili, że praca pomiarowa laborantów odbywała się zgodnie z wcześniej ustalonym harmonogramem. Niektóre próbki przynieszone były do laboratorium z magazynu przez pracownika magazynowego.

Ubezpieczona oprócz pobierania próbek przygotowywała odczynniki oraz zajmowała się analizą pobranych substancji w laboratorium (zeznania świadków, w tym K. K. oraz wyjaśnienia odwołującej).

Ta sama argumentacja dotyczy pracy ubezpieczonej przy pomocy spektrometru.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest uzasadniona.

W rozpoznawanej sprawie jest sporne, czy ubezpieczona, zatrudniona stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wykonując czynności laboranta, laboranta chemicznego, laboranta ochrony środowiska w zakładach metalurgiczno-odlewniczych, wykonywała czynności określone w wykazie A, dziale XII poz.6 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów

z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. nr 8 poz.43 ze zm.) - „Prace przy pobieraniu prób i pomiarach w warunkach i na stanowiskach pracy szkodliwych dla zdrowia, wykonywane przez personel stacji sanitarno-epidemiologicznych oraz laborantów środowiskowych”.

Należy przypomnieć, że w świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych

w wykazie stanowiącym załącznik do w/wym. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku. Innymi słowy decydująca przy analizie charakteru pracy ubezpieczonej jest możliwość jej zakwalifikowania pod jedną z pozycji wspomnianego załącznika do rozporządzenia. Ponadto w świetle art.32 ust.4 ustawy o emeryturach i rentach z FUS pracami w szczególnych warunkach nie są wszelkie prace wykonywane w narażeniu na kontakt

z niekorzystnymi dla zdrowia pracownika czynnikami, lecz jedynie takie, które zostały rodzajowo wymienione w powołanym rozporządzeniu na co wskazuje przepis § 1 ust.1 tego rozporządzenia stanowiący, że akt ten ma zastosowanie do pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymienione w § 4-15 rozporządzenia oraz w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia.

Przyznając zatem rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku zasadniczą rolę w kwalifikowaniu prac w szczególnych warunkach należy podkreślić, że w świetle przepisów wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia, wyodrębnienie prac ma charakter stanowiskowo-branżowy. Pod pozycjami zamieszczonymi w kolejnych działach wykazu wymieniono bowiem konkretne stanowiska przypisane danym branżom, uznając je za prace

w szczególnych warunkach uprawniające do obniżonego wieku emerytalnego

Taki sposób kwalifikacji prawnej prac nie jest przypadkowy, albowiem specyfika poszczególnych gałęzi przemysłu i branż determinuje charakter świadczonych w nich prac oraz warunki w jakich są wykonywane, ich uciążliwość i szkodliwość dla zdrowia. Nie jest zatem możliwe dowolne i swobodne wiązanie konkretnych stanowisk pracy z branżami,

do których nie zostały one przypisane w rozporządzeniu Rady Ministrów z 7 lutego 1983 roku (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 1.06.2010r. II UK 21/10).

Odnosząc powyższe do zastosowanej przez Sąd Okręgowy kwalifikacji pracy ubezpieczonej w spornych okresach należy zauważyć, że praca laboranta nie została w ogóle wymieniona w dziale III wykazu A (hutnictwo i przemysł metalowy). W związku z tym oczywiście nietrafne jest zakwalifikowanie pracy ubezpieczonej wg poz.6 działu XII wykazu A - „w służbie zdrowia i opiece społecznej” jako zupełnie odmiennej branży w systematyce określonej przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 roku.

Ponadto w ocenie Sądu Apelacyjnego zebrany materiał dowodowy nie dostarczył podstaw dla przyjęcia, że ubezpieczona zatrudniona na stanowisku laboranta stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywała czynności kontroli jakości produkcji i usług na oddziałach i wydziałach (...) Zakładów (...) i Zakładu (...), w których jako podstawowe wykonywane były prace wymienione w wykazie A - załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów - tj. możliwości zakwalifikowania pracy ubezpieczonej wg poz.24 działu XIV (prace różne) wykazu A.

Apelujący organ rentowy słusznie podnosi, że ubezpieczona nie przebywała stale w halach produkcyjnych gdzie miała dokonywać pomiarów stężeń zapylenia, poziomu hałasu oraz pobierać próby do analiz dokonywanych poza wydziałami produkcji w laboratorium - jako odrębnym pomieszczeniu usytuowanym poza oddziałami produkcyjnymi.

Taki rozkład i charakter pracy został potwierdzony zeznaniami świadków i wynikał z wyjaśnień samej ubezpieczonej.

Ponadto trzeba zauważyć, że zakres powierzonych ubezpieczonej analiz laboratoryjnych obejmował nie tylko czynności kontroli jakości produkcji (analizy chemiczne produktów), lecz również pomiary dotyczące środowiska pracy produkcyjnej - co prowadzi do wniosku, że charakter pracy ubezpieczonej nie wypełniał ściśle dyspozycji pracy określonej w poz.24 działu XIV wykazu A.

Dokonując zatem niewłaściwej kwalifikacji wykonywanej przez ubezpieczoną pracy laboranta w zakładach metalurgiczno-odlewniczych Sąd Okręgowy naruszył przepisy § 4 ust.1 rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze i załącznika do tego rozporządzenia i w konsekwencji naruszył także art.32 ust.4 w związku z art.184 ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 17.12.1998 roku o emeryturach i rentach z FUS odsyłający do rozporządzenia przy ustalaniu szczegółowych przesłanek nabycia prawa do emerytury w obniżonym wieku.

Wobec powyższego Sąd orzekł o zmianie zaskarżonego wyroku i oddaleniu odwołania zgodnie z art.386 § 1 k.p.c.

/-/SSA Z. Gwizdak /-/SSA M. Żurecki /-/SSA A. Grymel

Sędzia Przewodniczący Sędzia

JM